

Haber sitelerinin “3G” aldatmacası

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi-Poli

İnternet gazeteciliğine karşı geliştirilen bakış açısını değiştirmek, daha bilgi dolu, seviyeli ve kaliteli yayın yapmak için bazı etik duruşlara ihtiyacımız bulunuyor.

İnternet üzerinden faaliyet gösteren gerek basılı gazetelerin versiyonları gerek ise online haber siteleri bireylerin en fazla ziyaret ettikleri yerler olarak dikkat çekiyor. Ziyaretçi sayısı üzerinden reklam pastasından pay almaya çalışan söz konusu haber siteleri arasında yazılı basında olduğu gibi benzer bir rekabet yaşanıyor. Ancak bu rekabet etik dışı bir şekilde yaşanıyor. Takipçileri siteye daha fazla bağımlı kılma adına bazı aldatmacalar da cabası. Bu yazıda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (KKTC) faaliyet gösteren haber sitelerinin içeriği ve bizlere sundukları hakkında düşünmek istiyorum.

3G yaklaşımı

Sabah gazetesi Okur Temsilcisi İbrahim Altay’ın “3G” yaklaşımını veya aldatmacasını ne yazık ki KKTC’deki online haber sitelerinde de görmek mümkün. İbrahim Altay’ın “sitelerin taşıyıcı kolonu” olarak tanımladığı 3G yaklaşımı sitelerin hayatta kalmasını sağlarken, takipçilerin de sitede daha uzun süre harcamalarını hedefliyor. Peki, nedir bu “3G yaklaşımı”? İbrahim Altay’ın Sabah gazetesinden yayımlanan 7 Ekim 2013 tarihli yazısında açıkladığı gibi: 3G, Girls (kadın/cinsellik), Games (oyunlar), Gambling (kumar) kelimelerinin kısaltılmasıyla ortaya çıktı.

“Tümünü gör”

Galeri bankalarındaki en ciddi sorun takipçilerin başlıktaki haberi ve fotoğrafı bulmak adına tüm galeride gezinti yapması gerekmesiydi. Yapılan düzenleme ise “tümünü gör” düğmesi eklenerek bireylerin istedikleri görüntüye hızlı bir şekilde ulaşması sağlanıyor. Yici ve Altay’ın gazetecilik etiği çerçevesinde yaptıkları bazı düzenlemeleri de paylaşmak istiyorum. Sitede artık suçu ve suçluluğu övme, özendirme ya da sıradanlaştırma ihtimali olan içeriklere yer verilmeyecek. Dolayısıyla, “En ünlü seri katiller” foto galerisi bu bağlamda siteden kaldırıldı.

Utanmak nedir bilmiyorlar

Sitede yaşanan bir diğer etik duruş ise özel yaşama saygı anlamında yapıldı. Yici ve Altay’a göre; teşhircilik ve röntgencilik tehlikelerine, özel hayatın mahremiyetini ihlal riskine dikkat edilecek. Bu amaç doğrultusunda “Utanmak nedir bilmiyorlar”, şeffaf evlerde yaşayan insanların özel durumlarını sergileyen foto galeri siteden kaldırıldı. Yukarıda bahsettiğimiz tüm düzenlemelere gönülden katılıyorum. İnternet gazeteciliğine karşı geliştirilen bakış açısını değiştirmek, daha bilgi dolu, seviyeli ve kaliteli yayın yapmak için söz konusu etik duruşlara

ihtiyacımız bulunuyor. Amaç sadece en çok ziyaret, tıklanma olmamalı, aynı zamanda bireylere doğru, nitelikli ve sağlıklı bilgileri ulaştırmalıyız. Bireyleri şiddete, nefrete, cinselliğe, oyunlara ve kumara yönlendirmek haber sitelerinin görevi olmamalı. Sitelerdeki haber ile oyun, kumar ve cinsellik bir birinden ayrılmadığı sürece bireylerin internet gazeteciliğine olan güveni her zaman sorgulanacaktır.

Cinsel içerikli galeriler

Buradan hareketle KKTC'deki haber sitelerinin durumunu değerlendirebiliriz. KKTC'deki haber siteleri Türkiye'deki örneklerine göre daha iyi bir konumda olsalar da bazı düzenlemelerin yapılmasında fayda görüyorum. Bazı haber sitelerinde cinsel içerikli fotoğraf galerilerinin çokluğu dikkat çekiyor. Ünlü kişilerin "frikikleri" adı altında çok sayıda fotoğraf galerisi bulunuyor, ki bunlar özel yaşama müdahale olarak kabul ediliyor. Dolayısıyla etik anlamda basılı gazetelerde paylaşılmayan görüntüler haber sitelerinde rahatça okuyucularla buluşuyor.

Alışkanlık kazandırılıyor

KKTC'deki haber siteleri hakkında teker teker değerlendirme yapmayacağım. Açıkça görülüyor ki sitelerin çoğunda benzer içerikli malzemeler bulunuyor. Tabii bulunmayanları da bu değerlendirmenin dışında tutuyorum. Yani 3G'nin "girls" (kadın/cinsellik) kısmı ağırlıklı olarak sitelerde yer buluyor. Okuyucuların önemli ölçüde tıkladığı bu tür haber ve fotoğraf galerileri site yöneticilerinin de söz konusu içerikleri sitede daha sık kullanmasıyla sonuçlanıyor. Dolayısıyla önce okuyucuya bir alışkanlık kazandırılıyor, daha sonra da okuyucu her girdiği sitede benzer içerikleri aramaya başlıyor. Bulamadığında ise o sitede geçirdiği süre düşme eğilimi gösteriyor.

Sevindirici olan...

İyi olan şu ki yaptığım araştırma sonucunda bakmış olduğum haber sitelerinde kumarla ilgili herhangi bir reklam veya oyuna rastlamadım. Ancak siteler Türkiye'deki örneklerinde de olduğu gibi "Flaş!", "Şok!", "Feci", "İnanılmaz" gibi abartılı ifadeleri sıkça kullanıyor. Basılı gazetelerin internet versiyonlarında yukarıda yaptığım eleştirilerin çoğuna rastlanmıyor. Zaten gazetenin olduğu gibi kopyalanıp internete yapıştırıldığı bir ortamda online içerik de basılı versiyondan farklı olmuyor. Bir başka ifadeyle basılı gazetelerin internet versiyonları online habercilikle ilgisi bulunmuyor. Sevindirici olan basılı versiyonu olan gazete sitelerinde 3G aldatmacası yapılmıyor. Yani oyun, cinsellik ve kumar sitelerde bulunmuyor. İnşallah böyle devam eder.